

Temat zajęć: Znaczenie przestrzeni w życiu człowieka

Opis Zajęć: Zajęcia mają na celu zapoznać uczniów z pojęciami istotnymi w życiu człowieka, jakimi są: koło, przestrzeń, sacrum, profanum, dom oraz z ich symboliką i funkcjami, jakimi spełniają.

Uczniowie otrzymują zadania aktywizujące, które wymagają zdobytej już wiedzy oraz zdolności logicznego myślenia.

Grupa docelowa: I klasa Liceum Ogólnokształcącego

Cele ogólne:

- Zapoznanie uczniów z tematem przestrzeni
- Przedstawienie uczniom różnorodności opracowań tematu związanego z przestrzenią
- Rozszerzenie zakresu wiedzy z przedmiotu Wiedza o kulturze
- Zaznajomienie uczniów ze znaczeniem koła w sztuce i życiu każdego człowieka

Cele operacyjne:

- Uczeń poznaje główny wynalazek cywilizacji Mezopotamii- koło
- Uczeń poznaje znaczenie koła dla człowieka żyjącego dawniej oraz człowieka współczesnego
- Uczeń poznają wykorzystanie koła w różnych dziedzinach sztuki i życia człowieka
- Uczeń poznaje różnice pomiędzy przestrzenią i miejscem
- Uczeń utrwała sobie umiejętności pisania notatki prasowej oraz przedstawienie jej
- Uczeń poznaje znaczenie przestrzeni dla innych kultur
- Uczeń zapoznaje się z pojęciami sacrum i profanum
- Uczeń zaznajamia się z architekturą mieszkań na przestrzeni dziejów

Formy pracy:

- Zbiorowa
- Indywidualna

Metody pracy:

- Opis
- Wykład
- Dyskusja
- Zabawa
- Prezentacja multimedialna

Środki dydaktyczne:

Proste środki wzrokowe (wizualne): plansze, krzyżówka.

Medialne środki wzrokowe: komputer, rzutnik.

Przebieg zajęć:

Prowadzący wita się z grupą i dzieli grupę na 5 podgrup. Uczniowie układają krzesła w kształcie koła. Prowadzący pokazuje 4 obrazy. **Rys. 1**

Zadaniem uczniów będzie odgadnięcie, co łączy te 4 elementy w ten sposób dowiedzą się temat 1 części zajęć.

Prowadzący zapisuje temat 1, jakim jest KOŁO. Następuje rozmowa na temat, kiedy powstało koło, jakie miało znaczenie dawniej dla ludzkości i jakie ma znaczenie teraz.

Kolejnym zadaniem dla grup będzie wypisanie przedmiotów znajdujących się w pobliżu mających kształt koła.

W międzyczasie nauczyciel rozkłada odwróconą stroną odpowiedź do kolejnego zadania.

Kolejnym zadaniem będzie wypisanie w grupach przykładów dotyczących występowania koła lub czegoś mającego charakter koła w sztukach plastycznych, muzyce, filmie, literaturze, polityce oraz w życiu

człowieka (np.: Koło w sztukach plastycznych- np.: rozeta, koło barw, Koło w muzyce- rondo, piosenka, Koło w polityce- to Okrągły Stół, w życiu człowieka- to życie według buddystów, pory roku). Pomocą będą podpowiedzi, ale nie bezpośrednio wypisane hasła tylko ich znaczenie.

(np.: forma muzyczna, w której główną zasadą konstrukcyjną jest występowanie refrenu pojawiającego się na początku i na końcu- rondo)

Kolejnym tematem, który ściśle łączy się z hasłem koła związanego z polityką jest przestrzeń. Prowadzący przedstawia temat, a zadaniem uczniów będzie wypisanie różnicy pomiędzy pojęciem przestrzeń i miejsce. Różnice pomiędzy tymi dwoma pojęciami będą musieli zredagować w krótką notkę prasową oraz przedstawić ją.

Następnie prowadzący dokona rozróżnienia na 2 pojęcia przestrzeni: Odspołecznej oraz Dospołecznej (przeźnię odspołeczna - zniechęca do kontaktów międzyludzkich, przeźnię dospołeczna - sprzyjająca kontaktom międzyludzkim). Kolejnym zadaniem będzie wypisanie takich przestrzeni, które są dla uczestników przyjazne i nieprzyjazne.

Z pojęciem przestrzeni wiąże się pojęcie ciała. Ciało wyznacza tę przeźnię, która jest dla nas zła i dobra. Zostaje prowadzona informacja na temat antropologicznego umiejscowienia ciała w przestrzeni oraz znaczenia tyłu- przodu, góry- dołu i strony lewej - prawej dla człowieka i dla poszczególnych kultur (Yi-Fu Tuan „Z intymnego doświadczenia własnego ciała oraz innych człowiek organizuje przeźnię w ten sposób, by odpowiadała jego biologicznym potrzebom i społecznym stosunkom, by zaspokajała je”). Dla określenia przestrzeni używamy określeń, dla których sami jesteśmy punktem odniesienia: góra- dół, przód- tył, prawo- lewo. Góra bardziej ceniona jest niż dół, prawa strona niż lewa, przód niż tył. (Europa, Bliski wschód, Afryka, południowo- wschodnia Azja- prawa strona jest źródłem tego, co dobre.)

Kolejnym podziałem przestrzeni jest podział na sferę sacrum i profanum – obszar tego, co święte i tego, co świeckie. Uczniowie w grupach otrzymają rysunki przedstawiające przestrzenie, miejsca, ich zadaniem będzie wypisanie to jest przestrzenią sacrum a co profanum i co

warunkuje, że dana przestrzeń jest świecka bądź święta oraz co jest miejscem styku tych dwóch światów.

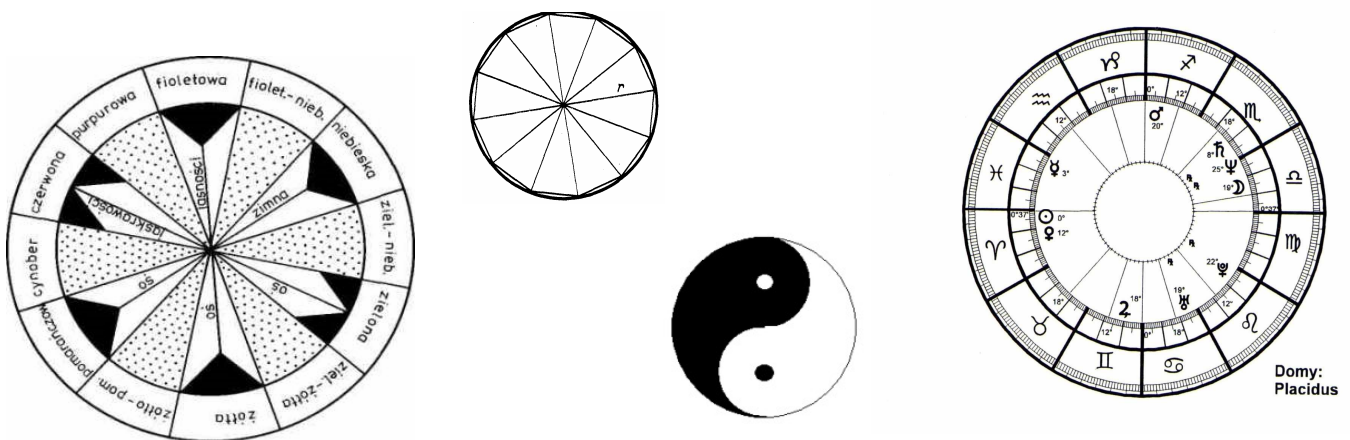
Kolejnym tematem, który wpisuje się w temat przestrzeni jest temat domu oraz organizacji jego przestrzeni. Uczniowie otrzymają kilka opisów pomieszczeń domowych a ich zadaniem będzie podpisanie z jakiego okresu pochodzi opisany dom (np.: jaskinie, groty, skalne zagłębienia wykorzystywane jako naturalne siedliska stanowiły schronienia dość prymitywne. Posłanie ze skór dzikich zwierząt, miejsce pod ogień (palenisko) i kilka kamiennych narzędzi były całym wyposażeniem "domostwa". W cieplejszym klimacie człowiek sporządzał prymitywne budowle, chroniące go przed deszczem, wiatrem czy zbyt intensywnym słońcem. Były to szałaszy zrobione z gałęzi i traw lub wydrążone w ziemi jamy - ziemianki. W klimacie chłodniejszym schronienia te dodatkowo ocieplane były skórami zwierząt. Zwierzęce skóry stanowiły również pierwsze odzienie ludzi. Starożytny Egipt- Budowle świeckie wznoszono z suszonych na słońcu cegieł z mułu nilowego. Do wzmocnienia konstrukcji murów stosowano drzewo, a w drzwiach zawieszano maty trzcinowe. Kamień był używany jedynie do wykonywania progów, odrzwi, podstaw kolumn i krat okiennych. Dom w okresie późniejszym składał się z kilku pomieszczeń, zgrupowanych wokół wewnętrznego dziedzińca. Rodzaj domu mieszkalnego zależał przede wszystkim od statusu materialnego jego właściciela. Biedna ludność wiejska mieszkała najczęściej w bardzo skromnych chatach mułowych, które w czasie corocznych wylewów Nilu często były niszczone. Niższe warstwy rzemieślnicze mieszkały w niedużych domach o powierzchni wahającej się w granicach 30-70 metrów kwadratowych. Lepiej usytuowani rzemieślnicy, niżsi urzędnicy i kapłani posiadali domu średniej wielkości o powierzchni 70-150 metrów kwadratowych. Ze względu na warunki klimatyczne domy te zawierające wiele pomieszczeń, miały grube mury zewnętrzne, które chroniły przed południowym gorącem a w nocy przed chłodem. Już wysocy rangę urzędnicy oraz kapłani zajmowali domy o rozległej powierzchni, w skład których wchodziły też pomieszczenia biurowe i mieszkania dla służby.

W okresie późniejszym budowano wysokie, kilkupiętrowe domy, ale dość wąskie. Na kolejnych kondygnacjach znajdowały się warsztaty rzemieślnicze, mieszkanie pana domu, pomieszczenia służby, a także kuchnia i magazyny.

- Domy starożytnych Greków
- Domy starożytnych Rzymian
- Domy średniowieczne w miastach
- Domy na średniowiecznej wsi
- Dwory szlacheckie
- Dziewiętnastowieczne kamienice
- Wiejskie domy w XIX wieku
- Domy współczesne)

Podsumowaniem zajęć, które pozwolą na utrwalenie materiału, będzie krzyżówka, którą rozwiążą uczniowie w grupach.

Rys 1.

Domy:
Placidus

1.	M	E	Z	O	P	O	T	A	M	I	A
2.					R	O	N	D	O		
3.			R	O	Z	E	T	A			
4.				L	E	W	A				
5.			J	A	S	K	I	N	I	A	
6.					T	U	A	N			
7.			S	A	C	R	U	M			
8.	R	Y	C	E	R	Z	E				
9.				M	I	E	J	S	C	E	
10.				P	A	N	S	T	W	O	

1. Państwo, w którym wynaleziono koło.
2. Muzyczna forma, w której główną zasadą konstrukcyjną jest występowanie refrenu pojawiającego się na początku i na końcu.
3. Okrągłe okno wypełnione witrażem i ornamentem.
4. Przeciwieństwo strony prawej.
5. Pierwsze domy ludów prymitywnych.
6. Yi- Fu...- autor traktujący o roli przestrzeni dla człowieka.
7. Przeciwieństwo profanum, coś co jest święte.
8. ...Okrągłego Stołu króla Artura.
9. Wraz z przestrzenią pełni ważną rolę w życiu człowieka.
10. Polityczna, suwerenna, terytorialna i obligatoryjna organizacja społeczeństwa.